

Bihar és a székelyek

A székelyek és a bihari bor? Még ha a bihari borhoz nincs is közük a székelyeknek, de ahhoz a vidékhez, ahol aztán Debrecen szőlőskertjében, az Érmelléken kitű-

nő borok születtek és születnek, ahhoz bizony van.

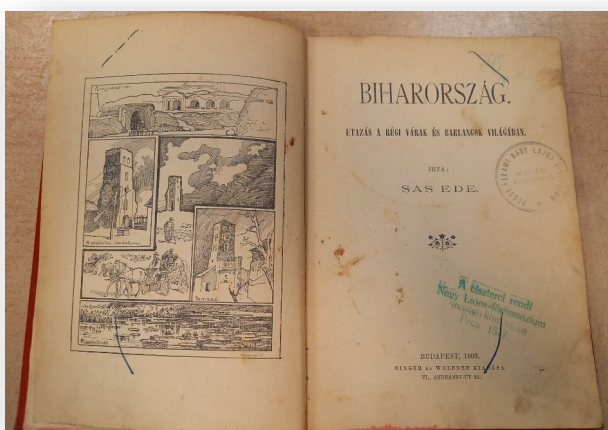
A Tiszától keletre élt az Árpád-korban a székelyek nagyobbik része. Bihar vidékén említi őket

ANONYMUS a honfoglalás leírása során. BÁLÁS Gábor: A székelyek nyomában. (Panoráma, Budapest, 1984)

A II. András által a szászoknak kiadott kiváltáslevél, az Andreanum (1224) említést tesz a székelyekről is, és mivel a szászok sok helyen a székelyek által kiürített területekre telepedtek le, általánosan elfogadott nézet, hogy 1224-re a székelyek többsége már a Székelyföld területén élt, de valószínűleg már 1150 körül. Tekintve, hogy a két időpont, 1217 és 1224 nagyon közel

esik egymáshoz, azt kell feltételeznünk, hogy 1217-ben Bihar vidékén a várjobbágyok helyben maradtak, míg a közös szabadságot élvezők többsége már keletre költözött.

A geszta egyes vélemények szerint 1200 és 1210 között készült: ANONYMUS a nyugati krónikákon kívül feldolgozta a népi, az igricek énekeit, és természetesen felhasználta a kor történelmi ismereteit. Ez utóbbi információcsomag, a „kor történelmi ismerete” nagyon fontos, mert meghatározza a szerző fantáziájának határát. A gesztában sok kitalált, vagy időben nem odailó dolog, esemény és személy van, de a köztudott dolgokat csakis a valóság szerint lehe-

tett leírni, mivel ellenkező esetben a mű már megírásakor hitelét veszítette volna. A következőkben a székelyekkel kapcsolatos, a 13. század elején köztudott információkat hámozzuk ki a krónikából:

A székelyek mára magyarok bejövetele előtt a Kárpát-medencében laktak.

A székelyek részt vettek a honfoglalásban mint önként csatlakozott népelem.

A székelyek Bihar vidékén éltek a 12. század végén és esetleg a 13. század elején. Bihar vidéke az Árpád-házi hercegek fennhatósága alatt állt.

A székelyekben élt a hun eredet- és hagyomány-tudat: Attilához kapcsolódó eredettörténetüket általánosan hangoztatták. Az utolsó három állítás általánosan elfogadott, és más források is megerősítik.

Krónikásaink, akiknek állításait sok történész megkérdőjelezte, krónikaikban mindig

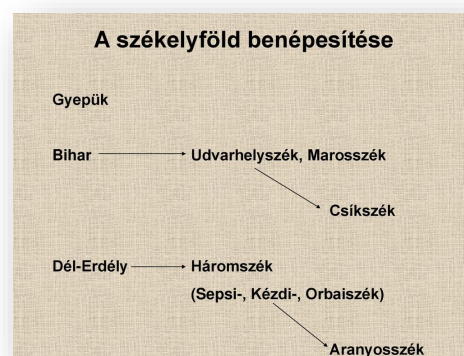
szentelnek egy fejezetet a székelyek csatlakozásának. ANONYMUS 1200 körül úgy tudta, hogy a székelyek a bihari vidékeken csatlakoztak a magyarokhoz, és közösen vívták meg Bihar várát.

A kora Árpád-korban Magyarország területén sok helyen éltek székelyek. Nagyobbik részük a bihari részek vidékén élt, és nagyobb szervezeti egységben előnyös feltételekkel csatlakozott a honfoglaló magyarsághoz. Eppen számbeli és szervezeti erejüknek köszönhetően, hogy különleges jogokat biztosíthattak maguknak. Kisebb csoportokban – szervezeten vagy szóróványosan – az ország más területein is voltak székely közösségek. Egy újabb mozzanat a székelyek történetében az Erdélybe való költözés, amely több lépésben is történhetett. Az első betelepítések a központi királyi hatalomnak a fekete magyarok ellenében történő megerősíté-

se érdekében Gyulafehérvár környékére – a délerdélyi sepsi, kézdi, orbai székelyeket érintették, valamint a Bihar vidéki székelyek egy részét, akiket a Mezőségbe irányítottak. Ez Szent Istvánhoz és/vagy Szent László királyhoz kapcsolható.

Kolumbán-Antal József: SZÉKELY HONFOGLALÁS avagy MIKOR KÖLTÖZHETTEK A SZÉKELYEK A KÁRPÁT-MEDENCÉBE?

(Litera-Veres, Székelyudvarhely 2008)

Idén is díjaztuk a szavalóverseny legjobbait!
GRATULÁLUNK!

Értékelés	A szavaló tanuló teljes neve/csapatnév:	Korosztály:	Település, megye
I.	Pap Sára	előkészítő osztály	Magyarvalkó, Kolozs
I.	Lőrincz Klára	I. osztály	Kápolnásfalu, Hargita
I.	Kovács Vencel	II. osztály	Kalotaszentkirály, Kolozs megye
I.	Moldován Anita Szófia	III. osztály	Segesvár, Maros
I.	Nagy Lilla	IV. osztály	Nagyvárad, Bihar
I.	Húsz kis kezecke	Kányádi szabadon	Csikmenaság
I.	Szatír és Fúria (Szabó Gergely 10, Máthé Gyopár Báborka10, Gergely Attila video 12)	Kányádi szabadon	Székelyudvarhely
I.	Endes-Ábrahám Ákos	V. osztály	Csíkszereda
I.	Pop Regina Kincső	VI. osztály	Székelyhid
I.	Debreczi Karina	VII. osztály	Székelyudvarhely, Hargita megye
I.	Varga Benjamin	VIII. osztály	Székelyudvarhely

Irány ERDÉLY!

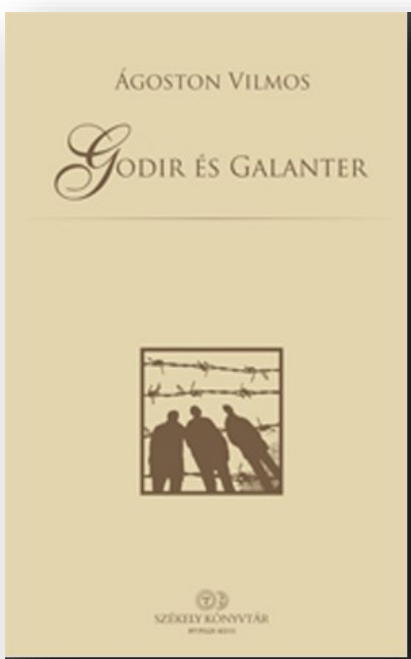
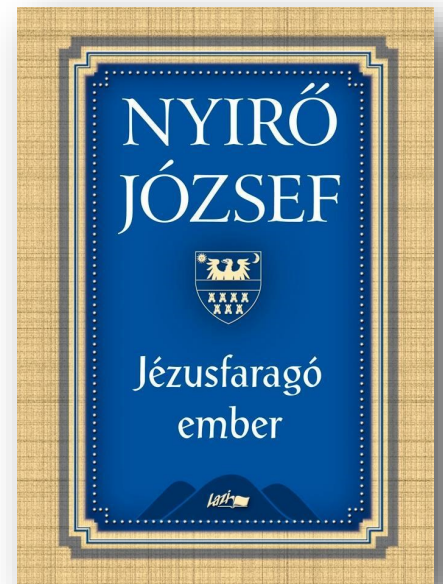

„Takács Ferenc 1859 decemberének utolsó napjaiban, a karnevál idején Velence utcáin bolyongva s a vidám álarcosokat kerülgetve, zátonyra futott élete sorsfordító eseményeire gondol – felrémlelenek előtte élete csatái: egy életfogytiglani pillanatig a tömösi szorosban tartózkodik, hogy azután a szeszélyes idő kiszámíthatatlan örvényei máris Amerikába röptessék, ahol vándorló családokat kísérgetve a Vadnyugaton, indiánokkal is harcba szállnak. Ilyen hulló – „forr a világ bús tengere, ó magyar!” hangulatban ismerkedik meg egy elbűvölő, Franciska nevezetű olasz lánnyal, akire különben hosszú kószalásai során már felfigyel.” A regényben eltérő időszakok váltakoznak: az 1848-as forradalom, a diktatúra, illetve a mai emigráció idejében játszódó cselekmény szereplőinek sorsa különös módon fonódik össze: a nagypapa sorsában az unokáé tükröződik.

Bogdán László: A szoros délben (Pallas-Akadémia, Csík-szereda, 2002)

„Amikor Nyirő József 1924-ben, az ismeretlenségből előlépve, leteszi a *Jézusfaragó ember* c. novelláskötetét a magyar olvasóközönség asztalára, nem sejtheti, hogy olyan kötetet tett le e sokat látott „asztalra”, amelyet majdan többen a nyirői életmű csúcsának tartanak... Szokatlan dolog ez, mintha az operaénekes már az első fellépésén kiénekelné a magas C-t. Szokatlan és kényes, mert igaz ugyan, hogy lenyűgözi a közönséget, de egyúttal magasra is teszi a mércét. Hogy az éppen csak megszületett erdélyi magyar irodalom részéről erőteljes felütés volt ez a könyv, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy olyan neves kritikusok méltatják lelkesen és elismerően, mint Németh László vagy Jancsó Béla.” (moly.hu)

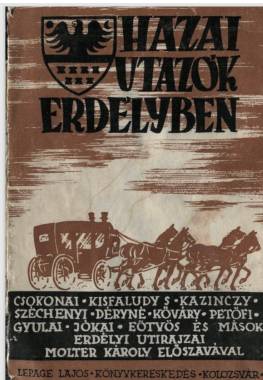
Nyirő József: Jézusfaragó ember (Lazi Könyvkiadó, 2020)

„Dokumentumok, házkutatási jegyzőkönyvek és a tényeket kiegészítő fikció világából épül fel a kelet-európai valóság izgalmas regénye. Színhelye, a balkáni életmód és a nyugat-európai értékrend találkozási helye: Erdély és az utóbbi időben Magyarország. Gondolatiság és a létminimum peremére szorult, nemzeti előítéletektől mentes értelmiségi ember kalandos, humoros útja az egykori romániai diktatúra megpróbáltatásain át a mai vállalkozó szféráig. Tragikus helyzetek mélysége és a balkáni humor találkozási helye, amely elviselhetővé teszi a kiszolgáltatottságot, lehetőséget teremt arra, hogy a lét peremére szorultak túléljék a hétköznapokat, fennmaradjanak a változó világban.”

„A Godir és Galanter a kelet-európai abszurd irodalom egyik gyöngyszeme is. Úgy abszurd néhol, hogy nem is törekszik az lenni. Egyszerűen a valós élethelyzetek abszurdok errefelé. Mintha időről-időre egy Mrožek vagy Ionesco darabban lennének jelen az itt élők. Még a jegy árát sem kell kifizésük, s akár főszereplők is lehetnek. Annyi csak, hogy nem vígjátékról van szó, hanem többnyire tragédiáról. Jó esetben tragikomédiáról.” Molnár Vilmos

Ágoston Vilmos: Godir és Galanter (Hargita Kiadóhivatal,

A Maros völgye

Jósika Miklós, 1849

Van Erdélynek egy sokszor leírt elyseumi völgye, Enyedtől Dévágig terülő, melyen át a szőke Maros lejt. Ha tágas ölében a báró Kemény család birtokáig, a főségesen fekvő Gáldig haladtunk s a szép kastélyt jobbra hagytuk, nem messze onnan keskenyebb völgy — magas bérceik, óriási sziklák közt — nyílik föl előttünk.

Tündérien szép e rejtek! Hona hűs árnyagnak, a természet változó képcsarnoka, teremtvé béke és csendnek réveül... Haladjunk e völgyön elő.

A nap már oly magasra kelt, miképp éltető sugarai e szoros völgy mélyeibe hatottak. A nap rövid ideg mulat itt, régen áradt el mér fénye és melege a széles völgyeken s a tág rónákon, mikor itt csak a bércek s sziklák tetőin hasadnak meg első sugarai. Olyanok azok, mint üdözöttek életében az öröm és boldogság, későn kelnek s hamar nyugszanak el.

Pedig e vidék sok érdekléssel bír s bár helyzeténél fogva három szebb szaka az évnek ide később érkezik meg, sajátos varázs övezi azt körül. Minden virága e szép völgynek árnyékban nyílik, a nap rövid mosolya oldja fel fűszeres kelyhét, kelve a magány ború közt, kárpótlásul adatik rövid életére.

Nem látsz itt aratást sem szüretet, azt hinnéd, hogy a fűszeres magányt a természet üdözött vadak számára teremtette, hogy magukat az emberek fegyverei elől idevonhassák. Csalódo! Árnai s virágai közé a természet itt gazdag kincseit rakta le. E meredek bércek és sziklák, melyek közt haladsz, telve vannak arannyal, e szerény patak, a széles út mellett lopódzva el, a koronák és ékszerek anyagát söpri homokjában.

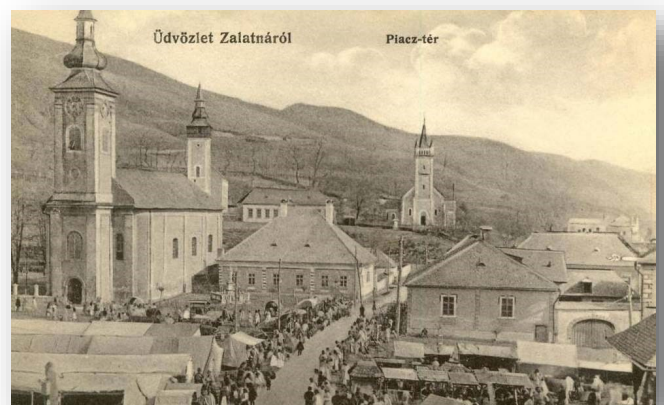
Hallod a zúgást és csattogást? Azt hinnéd éjféli órákban, hogy a dühös Herta csörtet át a magas völgyek s fenyő seregek közt kísérteti vadász seregével; de ha közelebb jössz a jólkészült, széles országút szélén a bérc tövéből kivágva hosszú végtelen sorát látod a zúzmalmoknak, melyek az érces köveket porrá törik s széles zsilipek hosszán tisztítják ki a nemtelen fővényből. Olykor nem sokkal nagyobb e gép egy kalitnál, mely mellett magas kerék emelkedik s néhány súlyos fakalapács

folytonosan tombol; azután a völgy pillanatra kiszélesül, egy ligetet látsz magas, karcsú völgyekből, melyek itt egészen a jegenye növést veszik föl, körülök fűszeres részecskék terülnek, csillogva a legelevenebb zöldbe s fölöttük mind lenge fátyol, hasonló csipke lepelhez szövődnek az egyes facsoportozatok árnyai.

E völgyben fekszik a kis, csinos bányaváros, Zalatna, azon jóval túl, mélyebben a völgyben Abrudbánya s a kettő közt egy-egy tanya vagy fogadó, többnyire szűk és füstös.

Az út szélén s a falvak keskeny utcáin itt-ott kis deszka emlék áll s rajta egy fakanta vagy cserépkorsó tele vízzel, néha egy darab kenyér vagy gyümölcs: a jámbor vidéki nép ezt a fáradt s szomjas utas számára rakja le s pománának vagy inkább alamizsnának nevezi. A polgáriasodott Európa alig tudja előmutatni ily példáját a kedélyes egyszerű szíveseknek. Ki e korszókat látta, ki e kenyérbe harapott, gondolta volna-e, hogy e nép, mint a tigris honfitársai vérét issza s a szabad föld kenyeréért őt kövével veri agyon s; elevenen süti meg! Ne vádoljátok a népet! Ama vérengző hiénáik, kik benne a szenvedélyt felköltötték s a csaták zaja közben odább álltak, gyáván a dísztelenül, miképp jöttek — övék a felelőség!

Alig van Erdélyben ily szűk helyen — annyi szelíd bájú képe a természetnek lerakva, mintegy mutatóvanyul itt: nem ok nélkül neveztük azt képcsarnoknak, — olyan mint a camera obscura, minden léptedre kárpit vonul fel s újabb szebbnél-szebb tájkép lép az erdők sűrűjéből s a bércek öléből elő: szűk, árnyalt, üde és fűszeres ...

Gyergyószéki értékeink- fotókiállítás

Kolcsár Béla köszöntője (igazgató, Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ:)

Mindenek előtt gratulálni szeretnék a VII. Debreceni Székely Nap szervezőinek a rendezvény megszervezéséhez és megköszönni a meghívást, hogy bemutathatjuk szabadteri kiállításunkat.

A Gyergyószéki értékeink című szabadteri fotókiállítás Budajenő, Lakitelek és Csongrád után immár Debrecenben a 4. magyarországi helyszínére érkezett.

A fotókiállítás anyaga a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ és a Gyergyói Fotóklub együttműködése révén jött létre. A közös táborok szervezése során a klub tagjainak munkáiból készült el ez a válogatás, mely Hargita Megye Tanácsának anyagi támogatásával valósulhatott meg.

A Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ annak a Szárhegyi Képzőművészeti Alkotótábornak a jogutódja, amely 1974-ben kezdte meg működését és amely 1996-ban Hargita Megye Tanácsának támogatásával intézményesült, megyei rangú kulturális központtá válva. Fő tevékenységi területe Hargita megye művészeti életének szervezése, de a Gyergyói medence azaz a történelmi Gyergyószék kulturális életének koordinálása is fő feladatai közé tartozik. A Gyergyói Fotóklubbal való szorosabb együttműködés 2019-ben kezdődött. Azóta több fotótábor, kiállítás és közös fotóalbum lett az együttműködés eredménye.

A Gyergyói Fotóklub 2009-ben alakult, a 12 éves tevékenysége folyamatos és állandó volt, kiállításokat szerveztek, részt vettek rendezvényeken, rendszeresen találkoznak tagjai a gyergyószárhegyi klubhelyiségükben. A fotóklub tagjai ekképpen vallanak tevékenységükről:

„Mi a Gyergyói Fotóklub tagjai úgy érezzük, hogy Gyergyó és Erdély csodálatos világának a bemutatása megtisztelő feladat számunkra. Célunknak tekintjük az itt élő közösségek szolgálatát, a jelen és múlt értékeinek mentését. Hiszünk abban, hogy alkotásaink nemcsak a nézőknek szereznek örömet, de egyre több fiatalnak hozza meg a kedvét

ahhoz, hogy csatlakozzanak az értékörző fényképek készítőinek táborához.”

A történelmi Gyergyószék méltán lehet büszke arra az örökségre, melyet az elődök hagytak ránk mint épített örökség, mint hagyományaink, történelmi emlékhelyeink és szokásaink valamint a csodálatos természeti örökségünk.

Jelen kiállításunk fotói Gyergyószentmiklós, Gyergyóditró, Gyergyószárhegy és a hozzájuk tartozó kisebb településeken készültek. Ízelítő gyanánt emlíjük a gyergyószárhegyi Lázár kastélyt mely 1450 és 1632 között fokozatosan épül és nyeri el végleges formáját, mely egy ritkaságszámba menő reneszánsz-kori kastély, ahol Erdély egykori fejedelme Bethlen Gábor gyerekkorának egy részét töltötte. Egykor Csík-, Gyergyó- és Kászsószék katonai és közigazgatási központja volt. Itt alakult közel 50 éve a mára már nemzetközi rangú művészteleppé vált Szárhegyi Alkotótábor, amely tevékenysége itt zajlott 2014-ig, ahol állandó képzőművészeti tárlattal várták az idelátogató turistákat.

De említést érdemel a neogótikus stílusban megépített gyergyóditrói kéttornyú templom, mely a XX. század elején épült és méreteit tekintve Erdély egyik legnagyobb temploma a maga 75 méter magasságával és közel 3000 embert befogadó kapacitásával.

A történelmi emlékhelyeink közül fontos megemlítenünk a Szárhegy határában elterülő Tatárdombot, ahol az 1658-as második tatárjárás idején győztes csatát vívtak elődeink. Ennek a dombnak a közvetlen közelében épült Bőjte atya jóvoltából az a fából készült szabadteri oltár, ahol minden évben a tatárjárás évfordulóján ünnepi szentmisét celebrál Bőjte atya.

Az épített örökségre visszatérve kell megemlítenünk a vidékre jellemző tájjellegű építkezést a fagerendás házépítést és a székely-kaput is melyek fellelhetők kiállításunkban. A szokásaink közül a húsvét vasárnapját megelőző virág vasárnap

barkaszentelés hagyományát megőrkítő felvétel is helyet kapott.

A kiállításban szereplő számos templomnak és kápolnának igen erős üzenete van a mai magyar ember számára is, hiszen az Istenbe, hazába, családba, magyar öntudatba vetett hit nélkül az évszázadokon át nehéz sorsban, elnyomásban élő itteni magyarság nem tudott volna megmaradni úgy, hogy napjainkban is színmagyar települések képezik zömmel nemcsak Hargita megyét, de néhány kivétellel Gyergyószéket is.

A kiállítás reméljük, hogy kedvet ad Önöknek ahhoz, hogy szívükbe zárják e vidéket és hogy a közeljövőben meg is látogassák ezen csodálatos helyeket.

A kiállított fotók alkotói:

Borbély-Bartis Árpád, Buslig Barna, Mincsor Szabolcs, Munzlinger Noémi, Dr. Munzlinger Attila, Lukács Géza

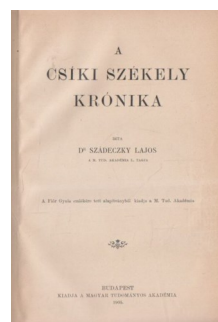
1658. szeptemberben Moldva felől portyázó lovascsapatok törtek be Gyergyószékbe, majd itt Ditró felégetése után a szomszédos Szárhegy irányába fordultak. Ennek határában azonban az elbeszélések alapján mintegy 300, leginkább szárhegyi és ditrói székely férfi és nő, Gábor deák vezetésével legyőzte a túlerőben lévő, kb. 3000 főt számláló ellenséget.

A Csíki Székely Krónika

Dr. Szádeczky Lajos, 1905

I. A krónika belső tartalmát, annak gyanús, homályos, zavaros adatait többen tárgyalták már s eléggé ki van mutatva annak tarthatatlansága. Én erre a szót hosszasan vesztegetni nem akarom, s csak annyiban óhajtok foglalkozni a kérdés emez oldalával, a mennyiben a krónika eredetére világot vet.

A krónika tartalma tudvalevőleg miudenekelőtt a székelyek eredetét és ősi alkotmányát ismerteti. Elmondja, hogy a harczias székely nemzet Atilla birodalmának romlása után

III.

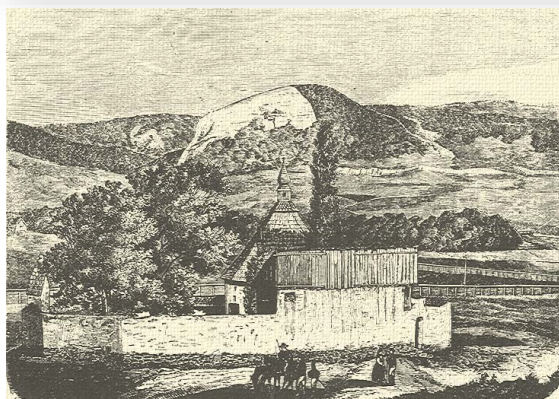
A CSÍKI SZÉKELY KRÓNIKA.

27

feltűnte után azt a gyanút ébresztette, hogy a krónikát »Sándor Zsigmond 1796-ban koholta vagy koholtatta; miben legtermészetesebb céljául csak azt képzelhetnők, hogy nemzetségeinek ősrégi dicsőségét közhitelűvé tegye.«¹⁾

Ezt sejteti Aranka György, az erdélyi nyelvvelő és történelmi társulat titkára is, kinek a krónika másolata 1796-ban kiadás végett beküldetett.²⁾ Ebben a hiszmben van a krónika hitelességét erősen megtámadó gróf Kemény József³⁾ is, s ez ellen a feltevés ellen érvel Szabó Károly, azt bizonyítgatván, hogy »e krónikát koholmányának itélnünk nem lehet.«⁴⁾

Ennek a felderítése és tisztázása e munkának tulajdonképi célja és feladata.

Budvár

II. Daciának havasos részében telepedett meg s nemek és ágak szerint osztozott az örökségek és tisztségek felett. Főtisztviselője volt a magyarok bejövetele, azaz Árpád idejéig a *rabonbán*, kit a nép választott s kinek tiszte volt a fővezérség, főbírótság és főpapság. Hivatalának jelvénye egy szerecsendió (kókuszdió) héjból készült kehely volt, mely Anacharsis scytha bölcstől származott s melyet áldozatoknál használtak. A főrabonbán székhelye *Budvára* vala, melyet Buda rabonbán még Attila birodalma fölbomlása előtt építtetett. Itt tartották a székelyek nemzetgyűléseiket, mely alkalmakkor a rabonbánok törvényt és igazságot szolgáltatottak, egészen *Zandirhám* rabonbán idejéig. Az ő idejében jöttek ki a hunok másodsor Árpád vezetése alatt, a kik élé *Zandirhám* követeket küldött, és őket fogadván, a hat köre metszett törvényt Budvárában a nemzeti áldozat szertartásai mellett a nemzet előtt felolvastatta s azokat Árpád átvéven, a maga népére szabta. (Következik a székely vérszerződés 6 pontja, — a magyar vérszerződés 5 pontjának átírása, — a mit Budvárában vérkönyekkel és áldomással ünnepeltek.)

Árpád a székelyektől átvett törvények emlékezetére az ő törzsből (!) rabonbánul ajánlja a 3 fiúval megáldott *Uopole*tet; a minek elvégzése után átmegy Munkács földére és a törvényeket áldozati szertartással kihirdetvén, bemegy Pannóniába.

Innen kezdve a krónika a *Zandirhám* és fiai¹⁾ leszármazását, az áldozó-pohár viszontagságait s a székelyek töredékes történeteit mondja el 1530-ig.

Tudnunk kell az alábbiak megértéséhez, hogy *Zandirhám* és fia *Upolet* ivadékai — a krónika szerint — a csíkszentmihályi *Sándorok*, kiknek egyik sarja: Sándor Menyhárt várában szerkesztetett állítólag a krónika.

6

DR. SZÁDECZKY LAJOS, A CSÍKI SZÉKELY KRÓNIKA.

IV. tött mese.¹⁾ A székelyek története igaz mivoltában is annyira tanulságos és lélekemelő, hogy nem szorult arra rá, sőt egyeseken szegyenére szolgálna, hogy idegen tollakkal, hamis színekkel, festett ábrázattal ékesítsék.

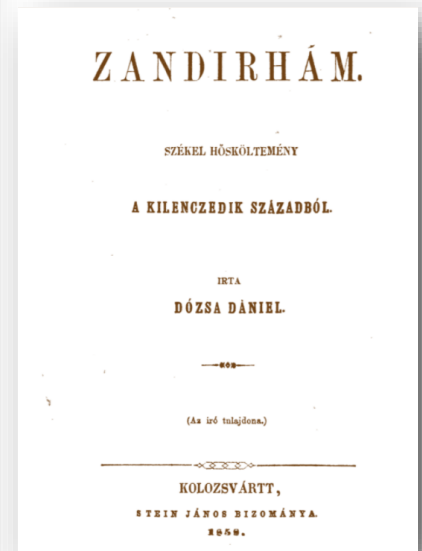
A történetíró feladata az igazságot kutatni s a megtálatat nem elrejtteni, hanem nyilvánvalóvá tenni.²⁾

Irány ERDÉLY!

V.

Én a székelyek története kutatása közben több mint tíz év óta különös figyelemmel nyomozom a csíki székely krónikát. Átkutattam nemcsak a Szabó Károly által megjelölt levéltárakat, hanem úgyszólván az összes székelyföldi köz- és magánlevéltárakat; bejártam a Székelyföldnek jóformán minden zegézugát s kétszer bejártam Fel-Csíknak ama falvait (először 1894 nyarán, másodszer tisztán a székely krónika íróinak nyomozása végett 1904 év nyarán), melyeket a székely krónika szerepeltet. Alkalmam volt átnézni és felhasználni a Sándor-család leveles ládáit, Aranka gyűjteményét és leveleit. Az összegyűjtött adatok alapján immár elérkezettnek látom az időt arra, hogy a székely krónikának keletkezésére és ezzel kapcsolatosan hitelességére és tudományos értékére kellő világot derítsek.

Előre bocsátom, hogy a krónika állítólagos 1533-iki eredetijét és 1695-iki másolatát nem találtam meg s meggyőződésem szerint azok nem is léteztek, valamint hogy nem léteztek azok az okiratok sem, melyekből azt állítólag 1533-ban összeállították. De megtaláltam a Sándor-család leszármaztatása összeállítását és nemzedékrendi tábláit, melyek az 1796-ban szerkesztett krónikának főforrásaiul szolgáltak. Kinyomoztam, hogy kik és mi célból szerkesztették e krónikát — s mindezekről kívánok alább beszámolni — sine ira et studio.

Megvizsgálván minden oldalról a csíki székely krónikát, a következő főbb eredményekre jutottunk:

1. A krónikát nem 1533-ban írták és nem 1695-ben másolták le az aláírt személyek, a kik nagyobbára nem is léteztek.
2. Sándor Menyhért várában sem írhatták, mert olyan nem volt s nem tudunk Sándor Menyhértről sem.
3. Nem régi görög és latin oklevelekből szerkesztették, mert olyanok a Sándor család birtokában nincsenek és nem voltak.
4. A Sándor család hamis geneológiáját 1796-ban szerkesztették, s akkor szerkesztették, illetőleg hamisították a krónikát is.
5. A pogány áldozókelyhül szerepeltetett kókuszdió-serleg nem ősrégi, hanem XVII. századi ötvösmunka.
6. A székely krónika családi hiúság és anyagi érdekek céljára készült, hogy egyik, anyai ágon bárók és grófok ivadékaül büszkélkedő Sándornak az Árpád nemzetségéből való ősi vezéri leszármazást fitogtasson s hogy a százados Apor-Sándor perben tanúbizonysággal szolgáljon.

VI.

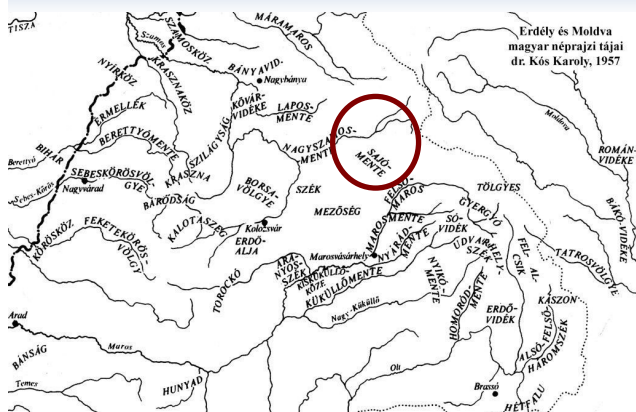
Az áldozókehely

És a kutatások folytatódnak...

„Ahogy elkezdtem foglalkozni ezzel, rájöttem, hogy ugyanúgy kell elfogadni, mint a többi középkori krónikát, meg kell fejtük, hogy miről is szól, mert nem találtam semmi olyan nyomot, amely hamisságra utal”

Sántha Attila lapszerkesztő, költő és író

Irány ERDÉLY!

<http://zselyk.ro/>

Besztercétől huszonnégy kilométerre délnyugati irányban, a Sajó patak völgyétől balra, *Sajónagyfalu, Szentiván, Péntek, Nagyida, Dipse és Fehéregyháza* falvak határai közt, egy katlanszerű mélyedésben fekszik **Zselyk** falu. Szűkre szabott település, melyet a falu lakói játékos kedvükben egyszerűen „gödörnek” neveznek.

A falu fekvése jellegzetes képet mutat, történelmi valóságot ábrázol, mert ez a település a múltban arra volt kárhóztatva, hogy elzárta éljen, távol a civilizáció vívmányaitól, szerényen, nehézségekkel küszködve. A falu 1332-ben szerepel először oklevelekben, mint nyilvántartott település. Írott hagyományok sora úgy jelöli a falu fekvésének helyét, mint a „Királyföldön” levőt, ahova egykor (XII-XIII. század) szászok települtek. A szász ősök mellett tanúskodnak a ma is létező szász eredetű nevek, úgy mint: *Gásznár (Gassner), Guthér (Gutter), Fárr (Fahr), Göntzel, Schuller*; a lutheri reformáció felvétele és megtartása, a falu külső képe; a népviseletnek szászos motívumai és nem utolsósorban a lakosok lelki alkata.

Zselyk szász lakosságát egy tatár (talán török?) betörés megritkította. A megritkult lakosságra magyar családok – többnyire férfiak – települtek. Az így megjelent magyar elemet a ma is létező *Borsos, Kerekes, Magyarosi, Kupás, Hunyadi, Szahados, Bezsnai, Kiss* családnevek igazolják.

Egy látogató így emlékezett meg a településről:

„Zselyk, az a kispatak átszelte település, melyben az Idő elgyönyörködik a szépségben s elfelejt haladni, elnézi a „globalizáció” programját, és marad egyedinek, vallásban, nyelvben, szokásokban, népviseletben, nyelvjárásban. Állat s ember összhangban él a természettel, és a reggeli kelést az állatbögés határozza meg, nem a csörgőóra. A zsellyki szőlőhegyen elpihenhet az ember, és nem zavarja meg sem a motor zaja, sem a gyár sípja. Szőlője áldás, méze egészség, lakói pedig Isten szeretetében élő páratlan emberek.” (<https://polgarokhaza.hu/>)

2022.03.17-én a Frida Kávéházban velünk volt **Petőfi Sándor**, igen, itt Debrecenben, fiatalon, életerősen. A két nagyszerű csíkszeredai művésznék, **Némethy Zsuzsának és Bilibók Attilának** köszönhetően egy nagyon friss, nagyon kellemes produkciót láthatott a közönség, melyben a verseken, verssorokon keresztül s a bravúros színészi alakításoknak köszönhetően közöttünk volt egyik legnagyobb költőnk.

Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesületet és a rendezvényt a Nemzeti Együttműködési Alap támogatja, támogatta!

"Ki vagyok én? nem mondom meg; Ha megmondom: rám ismernek..."

Apja neve? Petrovics István Anyja neve? Hrúz Mária Született? Kiskőrösön az Úr 1823.-dik évének első napján. Miért akar színész lenni? "Közéjük állni és elmenni velők, Ei, habár apámnak átka, Anyámnak könnyűi lesznek útitársam, Csakhogy szabad, csakhogy független legyek!"

Az előadás Rónai színész alias **Petőfi Sándor** viszontagságait hivatott megjeleníteni 50 rövidke percben. Igaz történeteken alapuló de az igazságtól elrugaskodott formában megjelenített, vidám hangulatú, korhatár nélküli páros produkció.

Összeállította és színpadra vagy egyéb kisebb-nagyobb játszó térre álmotta:

Az egyesületünk fő támogatója:

**Nemzeti
Együttműködési
Alap**

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Irány ERDÉLY!

Szerkesztette: Csíki András

Lektorálta: Pap Gy. László